

สรุปประเด็นสำคัญที่องค์ปาฐก/วิทยากรแต่ละคนนำเสนอ

ชื่อองค์ปาฐก/ วิทยากร รศ.ดร.ศุภสวัสดิ์ ชัชวาลย์

สรุปประเด็นสำคัญที่นำเสนอ

๑. ความคิดเรื่องกระจายอำนาจในประเทศไทยต้องได้รับการทบทวนว่ามีความเข้าใจถูกต้องหรือไม่ เช่น การถ่ายโอนกับการกระจายอำนาจมีหลายหน่วยงานดำเนินการ ไม่เพียงเฉพาะหน่วยงานกระทรวงสาธารณสุขเท่านั้น มีข้อเสนอว่าไม่ควรใช้คำว่าถ่ายโอนหรือกระจายอำนาจ แต่เสนอว่าใช้คำว่า เป็นการดำเนินงานแทนรัฐบาลกลาง แต่น่าจะเป็นการกระจายภารกิจ เช่น เบี่ยงผู้สูงอายุก็มอบอำนาจให้ท้องถิ่นเป็นผู้รับผิดชอบจ่ายเงิน โดยให้ท้องถิ่นช่วยคิดว่าจะนำเงินงบประมาณส่วนนี้ ไปทำอะไร จึงเห็นว่าการกระจายอำนาจยังมีความเข้าใจคลาดเคลื่อนกัน

๒. ความสัมพันธ์กับระบบราชการกับการกระจายอำนาจ ปัญหาหนึ่งในเรื่องกระจายอำนาจในประเทศไทย ขาดมุมมองเรื่องการกระจายอำนาจไปพร้อมกับการปฏิรูประบบราชการ ที่ผ่านมามองแค่สิ่งที่เกิดขึ้นกับโครงสร้างระบบราชการเดิม แต่ไม่มองว่าจะต้องปรับโครงสร้างว่าควรเป็นอย่างไร รวมถึงการจัดสรรงบประมาณและบุคลากรก็ต้องจัดสรรตามโครงสร้างเหล่านั้นให้สอดคล้องด้วย (ถ่ายโอนแต่ภารกิจ แต่ไม่มี คน งาน และอำนาจตามไป) จึงเป็นประเด็นที่ไม่ได้รับการแก้ไขตามไปด้วยกับการกระจายอำนาจ

๓. มุมมองด้านสาธารณสุข มีความเข้าใจไม่ตรงกัน เช่น หลายคนมักกล่าวว่ากระทรวงสาธารณสุขไม่อยากถ่ายโอน ท้องถิ่นก็ไม่อยากรับถ่ายโอนเช่นกัน ส่วนท้องถิ่นก็คิดว่าหากทำเรื่องอื่นที่มีใช้สาธารณสุขน่าจะเห็นรูปธรรมกว่า แต่หากมองว่าท้องถิ่นอยากรับถ่ายโอนต้องมองร่วมกันว่าก็ควรมีการทำงานร่วมกันอย่างไร ดังนั้นจะเห็นว่าการบางเรื่องท้องถิ่นทำได้ดี บางเรื่องท้องถิ่นอาจทำไม่ได้ เช่น การวางกลไก การกำกับ ก็ต้องมีส่วนกลางเป็นผู้ดูแล เพื่อให้เกิดมาตรฐานในการยอมรับเพื่อประชาชนจะได้รับการดูแลสุขภาพที่มีคุณภาพ สำหรับประชาชนเรื่องสุขภาพต้องมีส่วนร่วมในการดูแลและรับผิดชอบในการดูแลตนเอง

๔. เรื่องการถ่ายโอน สธ. มีหลัก/กรอบในร่างรัฐธรรมนูญกล่าวถึง หลักความสามารถในการแข่งขัน ที่ไม่จำกัดเฉพาะ อปท. เป็นผู้ดำเนินการเอง แต่กล่าวถึงภาคส่วนอื่นๆ ที่สามารถเข้ามาร่วมจัดระบบการดูแลสุขภาพและการจัดให้มีการแข่งขันที่อาจทำได้ดีกว่า ไม่ควรยึดติดกับรูปแบบกระจายอำนาจเดิมๆ แต่ควรหารูปแบบใหม่ๆ เพื่อดำเนินการ

ชื่อองค์ปาฐก/ วิทยากร นพ.อำนาจ กาจันะ

สรุปประเด็นสำคัญที่นำเสนอ

นโยบายการกระจายอำนาจด้านสุขภาพ มีนโยบายที่กล่าวถึง ๖ นโยบาย ดังนี้

๑. รัฐธรรมนูญปี ๒๕๕๐ ปัจจุบันมีแผนปฏิบัติการขั้นตอนการกระจายอำนาจให้ อปท.

๒. พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้ อปท. พ.ศ.๒๕๕๒

๓. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับ ๑๑ พ.ศ.๒๕๕๕-๒๕๕๙ ที่เป็นร่วมการทำงานให้กับ

ฝ่ายบริหาร กระทรวง ทบวง กรม

๔. คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๒ กันยายน พ.ศ.๒๕๕๗ ข้อ ๑๐.๒

๕. นโยบายรัฐมนตรี และรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงสาธารณสุขได้กล่าวถึงเรื่องกระจายอำนาจด้านสุขภาพไว้ด้วย

๖. ร่างรัฐธรรมนูญฉบับเสนอสภาพัฒนาการ/ภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง มีการกล่าวถึงเรื่องนี้เช่นกัน เช่น หมวด ๗ การกระจายอำนาจและการบริหารท้องถิ่น การจัดทำบริการสาธารณสุขชุมชน ม. ๒๑๑ วรรค ๒ การจัดทำบริการสาธารณสุขใดที่ชุมชนหรือบุคคลสามารถดำเนินการได้มีมาตรฐานคุณภาพและประสิทธิภาพไม่น้อยกว่า อปท. รัฐหรือ อปท. ต้องกระจายภารกิจให้ชุมชนหรือบุคคลดังกล่าว ดำเนินการภายใต้การกำกับและดูแลที่เหมาะสม ภาค ๔ การปฏิรูปและการสร้างความปรองดอง ม. ๒๙๔ (๑) เร่งพัฒนาระบบสุขภาพที่ให้ความสำคัญต่อการจัดบริการสุขภาพปฐมภูมิที่เน้นพื้นที่เป็นฐานและมีประชาชนเป็นศูนย์กลาง รวมทั้งการสร้างเสริมสุขภาพและการป้องกันโรค ภัยคุกคามต่อสุขภาพ เพื่อนำไปสู่สุขภาวะที่ยั่งยืนของสังคมไทย ทั้งนี้โดยให้ชุมชนและ อปท. มีส่วนร่วมในการดำเนินการ

ทั้งนี้ นโยบายกระจายอำนาจด้านสุขภาพ ถูกบรรจุไว้ในร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ที่ยังไม่ลงหลักปักฐานเป็นโครงสร้างของกระทรวงสาธารณสุข แต่มีสำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์ โดยมีกลุ่มงานกระจายอำนาจด้านสุขภาพ ที่ทุกกลุ่มผู้บริหารในทุกยุคของกระทรวงสาธารณสุขมีแผนอยู่ในแผนปฏิบัติการกระจายอำนาจที่เป็นร่มของกระทรวงสาธารณสุข

ชื่อองค์ปาฐก/ วิทยากร ดร.โชคชัย เดชอมรธัญ

สรุปประเด็นสำคัญที่นำเสนอ

ปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน จะต้องกล่าวถึง concept ก่อน หลักการของกระจายอำนาจในมุมมองทางด้านการปกครองแบ่ง ๓ ส่วนคือ ๑) การแบ่งกระจายอำนาจ ๒) การกระจายอำนาจ และ ๓) การรวมอำนาจ การกระจายอำนาจของกระทรวงสาธารณสุขได้กระจายอำนาจถึงมือประชาชนหรือไม่

สถานการณ์ปัจจุบัน การถ่ายโอนกระจายอำนาจด้านสุขภาพ บุคลากรสาธารณสุขยอมรับการถ่ายโอนไปอยู่กับส่วนท้องถิ่นจำนวนน้อย ส่วนอาสาสมัคร (อสม.) ท้องถิ่นเป็นผู้สนับสนุนงบประมาณให้ แต่พบประเด็นว่า อสม. ทำงานให้กับกระทรวงสาธารณสุข และมีฐานข้อมูลรายชื่อ อสม. ยังไม่ครบถ้วน นอกจากนี้ยังมีประเด็นงบประมาณกองทุนของ สปสช. ก็เป็นอีกประเด็นที่ต้องกล่าวถึงเช่นกัน

ชื่อองค์ปาฐก/ วิทยากร นพ.สุธี ฮันตระกูล

สรุปประเด็นสำคัญที่นำเสนอ

ควรหารือเรื่องความหมายของการกระจายอำนาจให้ชัดเจน เพราะจะส่งผลให้การปฏิบัติไม่สามารถดำเนินการต่อได้ ทั้งนี้จากกรณีของต่างประเทศแบ่งออกเป็น ๒ ส่วนคือ รัฐบาลกลางผู้ถือกฎหมายและรัฐบาลท้องถิ่นที่ทำหน้าที่ตามกฎหมายที่รัฐบาลกลางกำหนด แต่กรณีประเทศไทยยังไม่ชัดเจนในเรื่องนโยบายการกระจายอำนาจ และเมื่อดูองค์กรหลักเรื่องนี้ อย่างเช่น สปสช. กับกระทรวงสาธารณสุขพบว่ายังมีปัญหาบางประการที่ยังไม่ชัดเจน ซึ่งทางพื้นที่ต้องการความชัดเจนจากส่วนกลางมากกว่านี้

ดังนั้นควรทำความเข้าใจระหว่างการกระจายอำนาจกับผู้รับผิดชอบ ว่าแต่ละหน่วยงานควรมีบทบาทหน้าที่อย่างไร การถ่ายโอน จะทำอย่างไร เช่น ควรกำหนดว่าแผนระยะสั้น ระยะกลาง ระยะยาว ควรมีขั้นตอนอย่างไร

การเตรียมความพร้อมเรื่องการถ่ายโอนภารกิจเรื่องสาธารณสุข กระทรวงสาธารณสุขควรมีบทบาททำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยงให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วย รวมถึงระยะเวลาดำเนินการต้องชัดเจน